

Katoliški GILAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poduredništvo:
Trst, Vicolo delle Rose št. 7

Cena: Posamezna št. L 25
Naročnina: Mesečno L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190
Poštno ček. račun: št. 24/12410

Leto VII. - Štev. 20

Gorica - 19. maja 1955 - Trst

Izhaja vsak četrtek

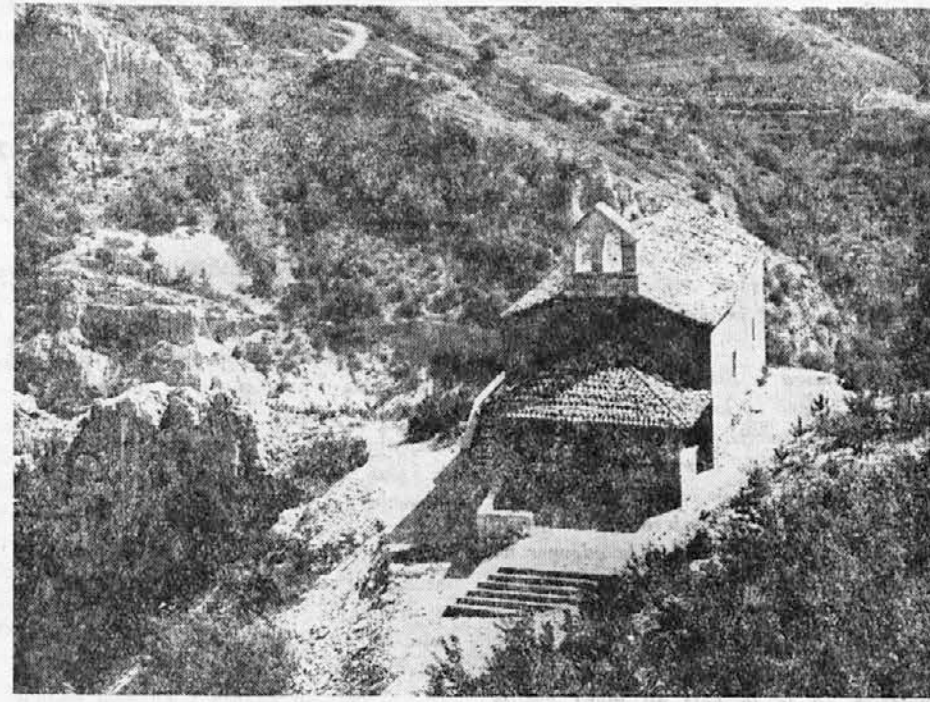
POGAJANJA MED ZAHODOM IN VZHODOM TER NJIH UPI

Odkar imata zahodni in vzhodni tabor atomsko bombo ter nobena država ne more vedeti, če bi v morebitni vojni lahko zmagala ali ne, se vedno bolj dvigajo glasovi, da se morata Zahod in Vzhod vvesti za skupno mizo, si pogledati iz oči v oči ter se odkrito pogovoriti, kaj bosta delala v bodoče, da ne bo vsega sveta zadela katastrofa atomske vojne. Doslej so Sovjeti bolj iz propagandnih razlogov in pa zato, ker so se čutili močnejše od zahodnega tabora, govorili vedno o potrebi po koeksistenci ali mirnem sožitju med obema taboroma. Računali so, da bodo Amerikanci in Angleži prešli na Zahod, preden se bo Zahod združil in pritegnil tudi Nemce k svoji obrambi. To se jim ni posrečilo in sedaj je Zahodnoevropska zveza ustanovljena. Položaj se je čez noč menjal. Zdaj je Zahod, ki vabi Sovjete na razgovore o vseh nerешenih vprašanjih ter o sožitju in miru med obema taboroma. Posledice se že čutijo. Sovjeti so pristali na avstrijsko mirovno pogodbo in jo podpisali. Nanjo so pristali zato, ker jim je spričo naraščajoče moči Zahoda preostala le še ta skrajna možnost, da pri sklepanju mir. pogodbe na Dunaju izsilijo kar moči zase ugodne pogoje. Iz tega se vidi, da so Sovjeti pripravljani pristati na mir in sodelovanje le pod vplivom sile. Če bi bil Zahod preslab, bi ga še vedno držali v šahu z nerešenimi vprašanji in ga še dalje razdvajali. Novo politiko in novo zblizevanje s Sovjeti je omogočila le odobritev pariških sporazumov. Ta ni pripravila vojne, kot so zlobno govorili komunisti in njihovi pomagači, temveč je

prav obratno zagotovila mir. — Ko bo prišlo do razgovorov med štirimi velikimi, bo to še bolj vidno.

KAKO KAŽE BODOČNOST

Za bodočnost kaže dobro, v kolikor se nam za daljšo dobo obeta mir, slabi pa so žal izgledi za tiste zasužnjene narode v srednji ter vzhodni Evropi in drugod po svetu, ki so po vojni prišli pod sovjetsko nadoblast. Njim se namreč vsaj po sedanjih računih ne obeta osvoboditev. Če bo zmagalo načelo o politiki sodelovanja ter mirnega sožitja med svobodnimi in komunističnimi narodi; potem se bo komunizem ustalil nekako tako, kot sta se svoj čas ustalila mohamedanizem ali protestantizem. Nihče danes namreč nima volje preganjati komunizem od tam, kjer je. Svobodne države ga bodo preganjale le doma, druge pa ga bodo pustile pri miru. Vse bodoče račune in načrte delajo v zahodnih zunanjih ministrstvih na predpostavki, da bo bodočih deset ali dvajset let mir. Morda bodo Sovjeti te račune kdaj zmešali, a v bližnji bodočnosti to ni verjetno. Od časa do časa jim bodo dali pohrustati kako malo državo, samo da bo velikim dal mir. Te žrtve verjetno ne bodo v Evropi, pač pa povsod drugod. Je pač tako, če politika ni načelna ter pripravljena na žrtve. Največ zasluge za to popuščanje imajo seveda kramarski Angleži, precej pa jim pomagajo tudi ameriški demokrati. So pa to le človeški računi. Iz izkušnje pa vemo, da človek dostikrat obrača, Bog pa obrne.

STARODAVNA CERKEV MATERE BOŽJE NA PECAH PRI BOLJUNCU. SVET OKROG TE ROMARSKÉ TOČKE SPOMINJA NA DOLOMITE. TRŽAŠKI IZLETNIKI RADI OBISKUJEJO TA KRAJ, SEDAJ PA NAJ SE JIM PRIDRUŽIJO SE MARIJINI CASTILCI!

Sovjetski obisk pri Titu

V zapadnih diplomatskih krogih je vzbudila precejšnje presenečenje vest o bližnjem sestanku sovjetskega ministrskega predsednika maršala Bulganina in glavnega tajnika kom. stranke Hruščeva z maršalom Titom in z zastopniki jugoslovanske vlade. Sovjetsko uradno glasilo »Izvestija« pravi, da ima ta obisk, ki se bo vršil koncem tega meseca, namen zboljšati odnose med obema državama ter prispevati s tem k splošnemu miru.

Pobudo za ta obisk je dala baje Moskva in sicer po razgovorih, ki so se vršili med zastopniki obeh držav. Novico o tem sestanku je jugoslovanski zunanji minister Koča Popović sporočil poslanikom Združenih držav, Velike Britanije, Francije, Gréje in Turčije ter pri tem pojasnil, da ta sestanek ne pomeni kakega preloma z zapadnimi velesilami, ampak celo utrditev odnosov Jugoslavije do Zapada.

Neka poročila pravijo, da tem sovjetsko-jugoslov. razgovorom ne bo predsedoval maršal Bulganin, ampak Hruščev. Zanimivo je tudi to, da se teh razgovorov ne bo udeležil zunanji minister Molotov, o katerem se govori, da je bil sokriv, da so Jugoslavijo leta 1948 izključili iz Kominforma.

O bližnjem sestanku sovjetskih oblastnikov z jugoslovanskimi državniki je spregovoril zadnji nedeljo tudi maršal Tito. V tem govoru, ki ga je imel ob priliki neke vojaške proslave v Pulju, je izrazil svoje veselje zaradi tega obiska ter dejal, da je obvestil sovjetsko vlado, da se Jugoslavija želi razgovarjati le na podlagi enakopravnosti in neodvisnosti.

»Sporočili smo Sovjetom.« je dejal Tito, »da je naš notranji sistem naša zadeva in da ne nameravamo dovoliti ne Zapadu ne Vzhodu, da bi se vmesavala v naše notranje zadeve.«

Tito je poudaril med drugim, da se Jugoslavija ne misli priključiti nobenemu bloku, ampak da se hoče držati poti, ki vodi do medsebojnega sporazuma, to je do aktivnega sožitja. Maršal Tito se je v svojem govoru dotaknil raznih drugih vprašanj. Govoril je o nemškem vprašanju, o atomski bombi in razorožitvi, o svojem obisku v Indiji in Burmi ter zavrnil mnenje, da je hotel ustvariti takrat nekak blok nevtralnih držav. Tito je dejal nadalje, da je hvaležen zapadnim zaveznikom, posebno pa Združenim državam, za izkazano

pomoč, a je pri tem pripomnil, da Jugoslavija ne misli tudi v bodoče prejemati te pomoči pod kakimi pogoji, temveč da smatra to pomoč za človekoljubno dejanje ter za nekako plačilo za žrtve, ki jih je doprinesla za mir.

Iz Titovega govora ni mogoče razbrati, o čem se bo razgovarjal s sov. oblastniki. Da bi stopila Jugoslavija v novoustanovljeno vzhodno obrambno zvezo, je precej neverjetno, ker bi tak korak pomenil popoln prelom z Zapadom. Tega koraka pa Tito že iz gospodarskih oziror ne bo napravil. Zdi se, da ima bližnji obisk sovjetskih državnikov predvsem namen zagotoviti si nevtralnost, če že ne zavezništvo Jugoslavije.

Avstrija je zopet neodvisna

Po sedmih letih Hitlerjeve sužnosti in po desetih letih zavezniške zasedbe je Avstrija postala zopet svobodna in neodvisna država. Zadnjo nedeljo so namreč štirje zunanji ministri zasedbenih velesil podpisali na Dunaju avstrijsko državno pogodbo, ki vrača Avstriji njeno neodvisnost. Ta slovesni dogodek se je izvršil v Belvederski palači ob pol dvanajst uri. Po podpisu so se vsi zunanji ministri, to je Foster Dulles, Mac Millan, Molotov in Pinay v spremstvu avstrijskega zunanjega ministra Figla pokazali na balkonu Belvederske palače. Na tisoče pričujočega občinstva je iz vsega grla vzkljkalo svobodni Avstriji, zunanji ministrom, posebno pa Leopoldu Figlu, ki uživa med Dunajčani izredno priljubljenost.

Točno opoldne se je oglasil iz visokih lin cerkve sv. Stefana najtežji zvon, Pummerin imenovan, nakar so se oglasili zvonovi vseh ostalih cerkva. Ob petih popoldne pa je v cerkvi sv. Stefana zapel dunajski kardinal Innitzer slovesen Tedeum, katerega so se udeležili avstrijski kancler Raab, zunanji minister Figl in razni člani avstrijske vlade in druge visoke osebnosti. Poleg tega se je v vsaki župniji vršila zahvalna služba božja za doseženo svobodo in neodvisnost.

Opoldne so bili štirje zunanji ministri na košilu pri avstrijskem predsedniku Koernerju; zvečer pa so njim na čast priredili slovesen sprejem v Schoenbrunn, kjer je kakih tisoč dve sto oseb iz krogov avstrijske aristokracije in zastopni-

POSVETIMO SE Srcu Marijinemu

Odbor Prvih sobot v ZDA je skupaj z ljubljanskim škofom Rožmanom izdelal naslednji načrt za ponovitev posvečenja slov. naroda brez. Srcu Marijinemu.

1. Prvo soboto v mesecu juniju (4. junija) naj se povsod kar mogoče slovesno zaključi praznovanje peterih prvih sobot, ki smo jih začeli v februarju. Ta dan naj se po možnosti daruje sv. maša za vse slovenske žrtve komunizma.

2. Posamezniki, družine, organizacije naj se na ta dan posvete, ali če so se že posvetili, naj obnove posvetitev brez. Srcu Marijinemu. Kdor bi ta dan ne mogel, naj opravi posvečenje prej ali pozneje.

3. Organizacije, krajevne skupine in tudi posamezniki naj posvetitev vnesejo na posebne pole, kamor se podpisajo. Te pole naj pošljejo do 25. junija v Lemont na Ameriške Brezje ali odboru Prvih sobot v Clevelandu. Tu bodo poslani pole uvezene v posebno knjigo.

4. V nedeljo 3. julija bo msgr. Rožman posvetil ves slov. narod brez. Srcu Marijinemu na Ameriških Brezjah. Ob tej priliki bo položil na Marijin oltar vse pismene posvetitve s podpisi, ki bodo prispele do onega dne.

Pričakovati je, da se bodo na poziv Odbora Prvih sobot in ljubljanskega škofa Rožmana odzvali vsi verni rojaki bivajoči izven Slovenije in da bodo tako dne 3. julija zastopani pri obnovitvi posvečenja s svojimi podpisi res vsi Slovenci.

Kdor nima posvetilne listine, naj v glavo na polj napiše: »Marija, mati in kraljica naša, tvojemu brezmadežnemu Srcu se za vedno izročim in posvetim. Vodi naše misli, vodi naše besede, vodi naša dejanja.« Nato sledijo datum in podpis.

Težave Scelbove vladne koalicije in njeni izgledi

Predsednik vlade Mario Scelba je novoizvoljenemu predsedniku republike Gronchiju ponudil v znamenje spoštovanja odstop svoje vlade. Predsednik republike ostavke ni sprejel. Dosedanja vlada ostane torej še nadalje na krmilu, akoravno so si mnogi želeli, da bi padla. Kljub temu je veliko vprašanje, koliko časa se bo mogla še vzdržati na površju.

Znano je, da vlada med strankami vladne koalicije že več časa nesoglasje, čemur se ne smemo čuditi, ako pomislimo, iz kako različnih strank je sestavljena sedanja vladna koalicija. Poleg socialnih demokratov, ki bi hoteli izvesti najdrznejše socialne reforme, sedijo v sedanji vladi zastopniki liberalne stranke, ki jim niso socialne reforme posebno pri srcu. Jedro vlade pa tvorijo demokrati, ki so glede socialnega programa nagnjeni bolj na levo, a ki se zavedajo, da ne smejo zanemariti upravičenih zahtev svojih desničarsko usmerjenih pristavešev. Poleg tega so v demokrščanski stranki sami razne struje, ki se borijo, da bi pripomogle svojem stališču do zmage. Ta notranji boj v demokrščanski stranki ni nič slabega, ampak celo znak njene življenjske moči in sile, a ta boj se mora vršiti pošteno in lojalno in brez vsake zahrbtnosti. Vsak član stranke in vsak poslanec in senator ima pravico zagovarjati svoje stališče, a ko gre za kak skupen nastop, se mora ukloniti večini ter držati disciplino tudi takrat, ko njegove discipline ne more nihče kontrolir-

rati. In ravno v tem oziru so med demokrščanski velike pomanjkljivosti. Poslanci tako imenovane »koncentracije« so že večkrat rušili disciplino stranke ter glasovali v zbornici zoper sklepe strankinega vodstva, kar je dalo ostalim koalicijskim strankam povod za razne pritožbe.

Ta nediscipliniranost v demokrščanski stranki in nesoglasje med člani vladne koalicije zahteva nujne razčistitve. Predvsem mora demokrščanska stranka vzpostaviti red in disciplino v svojih vrstah. Nadalje se morajo vladne stranke sporazumeti podrobno o programu, ki ga mislijo izvesti. Jasno je, da mora pri tem vsaka stranka popustiti nekaj od svojega stališča. Posebno pa bi se morale male stranke zavedati svoje malenkostnosti in ne izrahljati položaja, ki ga zaradi političnega stanja slučajno zavzemajo. Pri tem mislimo na tako zvane laične stranke socialnih demokratov, liberalcev in republikancev, ki stavijo kljub svojemu majhnemu številu dostikrat take zahteve, da jih demokrščanska stranka pri vsej dobri volji ne more izpolniti.

Kljub vsem tem pomanjkljivostim v vladni koaliciji smo mnenja, da pri sedanji ragrupaciji strank ni druge rešitve, kot da ostane sedanja vladna koalicija še nadalje na krmilu države. Vsaka druga vlada, ki bi se hotela nasloniti na desničarske ali celo na levičarske stranke, bi pomenila za Italijo veliko nevarnost.

kov avstrijskega javnega življenja proslavilo podpis avstrijske državne pogodbe.

Avstrijska državna pogodba, ki je bila podpisana zadnjo nedeljo, je za Avstrijo veliko bolj ugodna, kot je bila tista, ki so jo zapadne velesile bile pripravljene podpisati na berlinski konferenci. Po prejšnji pogodbi bi morala Avstrija odstopiti Sovjetski zvezi 60 odstotkov vsega petroleja v Zistersdorfu in to skozi 30 let. Poleg tega bi ji morala odstopiti vse imetje Podonavske plovnice družbe ter dati 150 milijonov dolarjev odškodnine. Na podlagi nedavnih moskovskih sporazumov pa bo Avstrija oddajala Sovjetski zvezi deset let zaporedoma po en milijon ton petroleja na leto ter ji plačala dva milijona dolarjev kot odškodnino za odstop od zahtev do Podonavske plovnice družbe. Poleg tega bo plačala še 150 milijonov dolarjev za odkup podjetja USIA. Izplačitev te vsote se bo izvršila v blagu in ne v denarju, kot je bilo prvotno določeno.

Na Madžarskem

Iz številnih poročil je razvidno, da je versko življenje na Madžarskem zadovoljivo. Krščanski nauk obiskuje po mestih 30 odstotkov otrok, po deželi pa kar 75 odstotkov novorojenčkov prinesejo v cerkev h krstu in prav tak visok odstotek otrok prejme prvo sv. obhajilo in sv. birmo. Pri službi božji v cerkvah prevladujejo žene, a vendar tudi moške v lepem številu prihajajo zraven.

NAŠ TEDEN V CERKVI

22. maja, 6. pov. nedelja, Emil,
23. maja, ponedeljek: Deziderij (Željko),
24. maja, torek: Marija, Pomoč. kristjanov,
25. maja, sreda: Gregor VII.,
26. maja, četrtek: Filip Neri,
27. maja, petek: Bena,
28. maja, sobota: Avguštin.

Sveti Gregor VII. (umrl 1085) je eden največjih papežev srednjega veka. Sprva je bil benediktinski menih v znameniti opatiji Cluny. Petim papežem je bil za svetovalec in pomočnik, potem pa je prišla nanj skrb za vesoljno Cerkev. Kot papež se je trudil predvsem, da bi zagotovil Cerkev popolno svobodo. Takoj

IZ SVETEGA EVANGELIJA

Čisti čas je rekel Jezus svojim učencem: »Kadar pride Tolažnik, ki vam ga bom jaz poslal od Očeta, Duh resnice, ki izhaja iz Očeta, bo on pričeval o meni. Pa tudi vi boste pričevali, ker ste od začetka pri meni. To sem vam povedal, da se ne pohujšate. Iz shodnic vas bodo izobčevali; pride celo ura, da bo vsak, ki vas umori, menil, da Boga služi. In to vam bodo storili, ker niso spoznali ne Očeta ne mene. A to sem vam rekel da se boste, ko pride ura za to, spominjali, da sem vam jaz povedal.«

(Jan 15, 26-27; 16, 1-4).

VNEBOHOD

Poglej, o kristjan, za Jezusom, ki po svojem trpljenju gre v svojo slavo! Vnebohod

Ta lepi praznik nas vabi, da se zamislimo v vabilo, ki ga Cerkev v svojih molitvah tolikokrat ponavlja: »Kvišku srca!«

Poglej, o kristjan, za Jezusom, ki gre v nebesa!

Iz življenja Cerkve

NOVO VODSTVO ITALJANSKE KATOLISKE AKCIJE

Italijanski katoliški akciji načeljuje posebna komisija, kateri je predsedoval od leta 1946 kardinal Piazzia. To mesto je sedaj sprejel po nalogu sv. očeta kardinal Siri, ki je nadškof v Genovi. Dosedanji tajnik te komisije in asistent katoliške akcije, nadškof Urbani, je bil imenovan za škofa v Veroni. Njegovo mesto je prevzel škof Castellano, ki je dominikanec in ki je bil svoj čas po poklicu odvetnik.

INDIJA

V Indiji so postavili deseto bolnico ali zavetišče za gobavee, ki jo imajo v oskrbi katoličani. Večino denarja so dali na razpolago ameriški katoličani.

KAR PO POŠTI . . .

Na Koreji se čuti pomanjkanje duhovnikov. Število takih, ki bi radi spoznali katoliško vero, pa stalno narašča. Zato so vpeljali poučevanje verouka po pismih, kakor je to v navadi marsikje za razne predmete. Za tako poučevanje se je že prijaviło 15.000 oseb.

SOLE V JUŽNI AFRIKI

V Južni Africi je država prevzela v svojo oskrbo in pod svojo kontrolo vse šole za afriške otroke. To pa zaradi zakona, po katerem so vpeljali diskriminacijo med belimi in črni. Črni tako ne morejo obiskovati več tistih šol, v katerih so otroci belih.

Edino katoliška Cerkev se je temu zakonu uprla in tako so ostale vse katoliške šole skoraj brez vsake državne pomoči. In teh šol je 600. Za prvo leto poslovanja teh šol bo treba nabrati kar 100 milijonov.

Vse druge verske skupine so državni odlok sprejele in se tako praktično odrekle nauku Evangelija, ki je namenjen vsem narodom brez razlike.

PONATIS SV. PISMA V RUSIJI

Sovjetska vlada je dovolila baptistom in adventistom v Rusiji, da ponatisnejo sveto pismo. 28 let ni bilo mogoče dobiti tega dovoljenja. Ameriško združenje za sv. pismo je že poslalo v Rusijo sv. pismo v ruskem jeziku.

PROTESTANTI OBIŠEJO MOSKVO

Protestantski predstojnik dr. Grueber je sporočil ruskemu patriarhu sklep nemške

je prepovedal grdo razvado prodajanja visokih cerkvenih služb. Prepovedal je tudi, da bi vladarji nastavljali škofo. S tem pa si je nakopal smrtno sovraštvo nemškega cesarja Henrika IV. Ker se cesar ni hotel ukloniti, ga je izobčil iz Cerkve. V strahu za svojo cesarsko krono se je Henrik ponižal in prišel prosit papeža v grad Canosso, naj ga odveže od izobčenja. Tudi še kasneje je imel papež s tem vladarjem veliko težav, ker se je spreobrnil samo dozdnevno. Svoje življenje je Gregor VII. končal v izgnanstvu v Salernu. Zelo znane so njegove besede, ki jih je izrekel pred smrtjo: »Ljubil sem pravico in sovražil krivico, zato umiram v izgnanstvu!«

Njegovo vstajenje od smrti in vnebohoda sta nam poročila, da bomo tudi mi doživeli svoje vstajenje in šli za Jezusom v slavo, če bomo umrli vsemu temu, kar nas veže na zemljo in kar nas odtujuje osebnemu Bogu ter če bomo vsak dan sproti jemali križ na svoje rame in hodili po poti, ki nam jo je začrtal isti nebeski Zveličar.

Človek mora misliti na ta cilj in pregovati težave in križe tega življenja. Če človek nima upanja v življenje pri Bogu, če ni prepričan, da s smrtjo telesa ni vsega konec, če ne ve, da je življenje na zemlji le majhen del njegovega življenja, kaj mu ostane? Kje naj najde odgovor na vprašanje: Čemu trpljenje? Čemu življenje sploh?

Kaj naj človeku življenje, če ni Boga, če je človek samo člen v trajnem razvoju materije, če je le bolj ali manj krojka žival v »zverinjaku« tega sveta? Če ni upanja v zmago pravice? Če ni vere v posmrtno plačilo in kazen? Če ni ljubezni, ki bi dala smisel človeškemu življenju?

Človek ni vreden svojega odgovornega mesta, ki ga zavzema na tem svetu, če si ni še stvil vseh teh vprašanj. Še manj pa je vreden, da nosi odgovornost zase in za druge, če na vsa ta vprašanja ni postal odgovor.

evangeljske cerkve, da sprejme vabilo za obisk Moskve. Kdaj bo prišlo do tega obiska, pa še ni znano.

KATOLISKA UNIVERZA »SOPHIA« v Tokiju, ki jo vodijo jezuiti, je dobila državno priznanje in bo mogla odslej izdajati diplome, ki bodo v vsakem oziru polno veljavne. To je velikega pomena za to mlado univerzo, ki ima te fakultete: bogoslovno, filozofsko, za ekonomijo in za slovnost.

KATOLISKE SOLE V FRANCIJI. Vzdrževanje katoliških šol v Franciji stane letno 40 milijard frankov. Država da tem šolam pomoč v znesku 5 milijard. To pomeni, da morajo druge stroške kriti verniki: stari 16, dobrotniki pa drugih 19 milijard.

BEG BREZDOMCEV V VIETNAMU

Lansko leto, ko so komunisti zasedli Severni Vietnam, je iz zasedenega ozemlja zbežalo proti jugu nad pol milijona beguncev. Bili so to največini katoličani, ki so žrtvovali svoje hiše in vse svoje imovino, samo da bi lahko še nadalje ostali zvesti katoliški veri, katero so sprejeli. Njihovo zatočišče je bil 1600 km oddaljeni Južni Vietnam. Vietnamska vlada je zaprosila ameriško mornarico za pomoč pri prevozu teh nesrečnežev in čez par ur je že 40 ameriških vojnih ladij plulo proti Indokini.

Ko so se prvi begunci začeli vkrcavati na ameriške ladje, so morali mornarji zbrati ves svoj pogum, da so ostali na svojih položajih, pomagali in bodrili do smrti utrujene in izmučene begunce. Pogled na te nesrečneže je bil strašen; polni mrčesa in ran, strgani in umazani, so, s strahom preganjanj živili v očeh, nezaprano motrili ameriške mornarje, o katerih so jim komunisti pripovedovali tako grozne stvari. Vendar, ko so videli njih prijaznost, so se polagoma umirili.

Prva oseba, ki je v sončnem popoldnevu stopila na krov ladje, poročala ladijski poročevalec Wiliam Lederer, je bilo osemletno dekletce z malim, triletnim bratcem privezanim na hrstu. Mala je imela roke in noge pokrite z debelo skorjo blata. Prav tak je bil tudi njen obraz. Edini čisti del na njem je bila progga solz, ki so ji tekle

po licih. Tedaj se ji je približal najobilnejši mož naše posadke, ladijski strojevodja David Bollingham, ki je bil obenem tudi imenovan za sprejemanje beguncev.

»Bog naj te blagoslovi!« je rekel David. »Če nisi ti najbolj umazan otrok, kar sem jih kdaj videl v življenju!«

Dekletce se je prestrašeno okrenilo do vietnamskega duhovnika-tolmača:

»Ali sem naredila kaj napačnega?«

»Ne, ne!« ji je duhovnik brez obotavljanja odgovoril. »Dobri Amerikance te je samo blagoslovil. Le pojdi in naredi, kar ti bo ukazal.«

Debeli Amerikanec je prijel dekletce za roko in jo peljal v spodnje prostore, kjer so bile prhe. Tu je dekletci in bratcu dal kos mila in pokazal, kako naj se umijeta. Ali deklica je bila preutrujena in še vsa zmedena, da bi sama to izvršila. Bollingham jima je obzirno pomagal in pri tem

polglasno prepeval, da bi zatrli ganjenost. Pri tem delu je nenadoma zabrnal zvočnik in vprašal po mornarju, ki je vzel otroka, naj ju nemudoma pripelje obupajoči materi. Očividno je mati zagnala strašen vik in krič, ko je zaman povsod iskala svoja otroka. Ponavljala je, kar je slišala od komunistov, da ameriški mornarji morijo otroke.

David Bollingham je otroka oblekel v čista oblačila in ju pripeljal obupani materi v naročje:

»Mama, debeli Amerikanec je duhovnik, najprej me je blagoslovil, nato me je še krstil.«

Posledica je bila, da so se sprva otroci, pozneje pa še vsi ostali kar trli spodaj pri prhah in čez par ur je bilo 2000 vietnamskih beguncev že »krsčenihi«, da so lahko mirno sedli k pravnemu kosilu, ki so jim ga pripravili ameriški kuharji.

PO SVETU NAOKROG

KAJ MISLIJO O EVROPEJCIH AFRISKI ČRNCL. Prof. Jahoda, docent na univerzi na Zlati obali, je v svojem predavanju pred Britanskim združenjem za širjenje znanosti navedel odgovor, ki mu ga je dal neki njegov dijak in ki je obenem izraz mišljenja njegovih sonarodnjakov, črncev, na račun belcev: »Obobčujete ženske: to dokazuje kako zelo so neumni.«

IZREDNA POSLASTICA. Pri poročnih obredih palestinskih beduinov je v navadi, da prinesejo najprej na mizo pečeno kamelo, ki na videz zgleda samo kamela. Toda v kameli sta dve pečeni oveci, v ocah več pečenih kokoši, v kokoših pohane ribe in v ribah pohana jajca. To je v resnici pravi beduinski rebus.

OD KOD IMAJO JUDJE SVOJE PRIMKE. V osemnajstem stoletju je verska svoboda, ki je takrat vladala v Avstriji, privabila v to deželo mnogo Judov. Nosili so samo judovska imena brez priimkov. Marija Terezija je dala ukaz, naj si vsak Jud izbere svoj priimek, ki pa ne sme biti enak priimkom katoličanov. Judje so si najraje prevzeli priimke, ki so posnemali naravo. Tako so nastali razni Goldberg — zlata gora, Rosenbaum — rožni grm, in Rothschild — rdeči znak.

BYRDOVA PETA EKSPEDICIJA NA SEVERNI TEČAJ. Pod pokroviteljstvom ministrstva za mornarico pripravlja Rihard Byrd, znani raziskovalec severnega tečaja, že svojo peto ekspedicijo v deželo večnega ledu. Polkovnik Byrd bo odpotoval meseca novembra s petimi zrakovplavi in izurjenim moštvom proti novim deželam. S seboj bo vzel tudi mnogo prvovrstnih aparatov za razna raziskovanja, kajti namen njegove ekspedicije je tudi v tem, da hoče raziskati rudninski svet, ki se po njegovem mnenju skriva pod večnim ledom.

SVET SE BO SPREMENIL. Klima našega planeta se v zadnjem času znatno spreminja. Tako zagotavlja veliki znanstvenik iz Groenlandije, doktor Svend Frederiksen, član zavoda za severni tečaj v Washingtonu. V zadnjih petdesetih letih se je klima severnega tečaja toliko zvišala, da lahko gojijo poljedelstvo na krajih, kjer ga v novejši dobi nikdar niso. Prebivalci južne Groenlandije imajo že cele črede goveda in ovac, prav kakor so jih imeli njihovi predniki Vikingi tisoč let pred njimi, predno jih je mraz in led pregnal. Tudi Severno morje postaja vedno bolj gorko. Eskimi, ki prebivajo na Groenlandiji, so morali opustiti lov na tjujne, ker so se ti pomaknili bolj na sever. Oprjeli pa so se love na polenovko, ki se iz južnejših krajev pomika proti severu.

Doktor Frederiksen je mnenja, da se gorke in mrzle dobe menjujejo v eiklihi po 1800 let. Sedaj je nastopila gorkejša doba in Frideriksen meni, da bodo nepregledne sibirske in kanadske tundre ter tundre na Alaski spet ozelenele in prebivalstvo se bo zato pomaknilo proti severu. Manj ugodne bodo posledice, ki bodo zadele južnejše kraje. Tu bo vročina presušila in prezgala vse rastlinstvo in nekdanj rodovitne kraje bo spremenila v puščave. To se sicer ne bo zgodilo nenadoma, ampak v počasnem, toda gotovem ritmu. Ta sprememba klime bo močno vplivala na zdravje prebivalstva, kakor tudi na ekonomsko in politično plat. »Gorkejša doba je že nastopila in narodi bi se morali tega zavedati.« končuje svoje modrovanje doktor Frideriksen.

PODMORSKO SLIKARSTVO. Nadvodni plavači okrog otoka Majorke so večkrat pri svojem plavanju našli na kaj čuden podmorski prizor: na morskem dnu je pri platu sedel slikar in slikal. Ta nenavadni slikar je petintriidesletni Jorgé Morey iz Majorke, ki se je prej strastno bavil s podmorskimi fotografijami.

Vendar ga ta umetnost ni povsem zadovoljila. Hotel je ujeti vso pestrost barv, ki se skriva na morskem dnu. V ta namen je izdelal posebno nepremočljivo platno, se oborožil s dihalnimi pripravami, čopiče pritrđil na obleko in stojalo obtežil s petimi kili svineca in se spustil na morsko dno, kjer ga pri svojem umetniškem ustvarjanju nihče ne moti. Človek bi ga skoro zavidal, če bi ne bilo preveč radovednih velikanskih rib pred katerimi se mora braniti z nožem. Pa tudi manjše ribe so zelo dovezne za umetnost v njihovem kraljestvu, kajti plavalci prav lahko razločijo kraj kjer pod vodo slika Jorge Morey, po nestetih mehurčkih, ki se dvigajo na površje iz morskega dna in katere povzročajo tropi radovednih ribic. Prijazni slikar vsakega plavalca povabi naj si ogleda njegovo umetnost kar pa »nadvodnika« nič kaj radi ne stori. »Ko sem zadnjič privolil na njegovo povabilo sem se takoj vrnil k bregu in spil kozariček konjaka, ker mi ni bilo nič kaj prijetno pri sreči.« tako je izjavil obiskovalec slavnega podmorskega ateljeja.

NAJVEČJI LONČENI KIP NA SVETU

V Milano se tle dni izdelali največji lončeni kip na svetu. Predstavlja Mater božjo z Jezusčkom. Načrt za to delo iz keramike je izdelal arhitekt Renato Renosto iz Benetk, kip sam pa je delo kiparja Angela Franca. Postavili ga bodo v cerkvi Aloboello v Mestrah. Kip je visok 4 metre in 10 cm in tehta 80 kv.

NAJMIJNEJŠI KOTIČEK. Univerzitetnega profesorja Copelanda so vprašali, zakaj si namesto starega, neudobnega stanovanja v zadnjem nadstropju univerze, ne izbere boljšega. Odgovoril je: »Niti na misel mi ne pride, da bi si drugo izbral. Ta je edini kotiček v vsem Cambridgu, kjer je nad mano samo Bog.« Potem je še dodal: »In Bog ne dela ropota, pa čpravno ima toliko posla.«

APOLOGETSKI KOTIČEK

VNEBOHOD KRISTUSOV: Resnica, ki jo najdemo izraženo v vseh obzirljivih katoliških veroizpovedih, je, da je Kristus »šel v nebesa, kjer sedi na desnici Očetovi.« To se pravi, da je Kristus šel v nebo z istim telesom, v katerem je umrl in vstal, ter z isto dušo, ki se je na veliki petek ob smrti ločila od telesa ter se ob vstajenju zopet združila. Kristus je torej sedaj navzoč v svoji človeški naravi v nebesih. Ta narava je sicer poveljavna, toda ostane prava človeška narava. To pa ni v oviro, da bi istočasno ne bival zakramentalno v sv. Euharistiji, kot uči tridentinski cerkveni zbor.

Z resnico o Jezusovem vnebohodu je tesno združena druga: da sedi na desnici Očetovi. To je treba razumeti v prenesenem ali metaforičnem pomenu. Pomeni pa: 1. da je Kristus kot človek v najvišji meri deležen vseh božjih prednosti in odlik nad vsem stvarstvom; 2. da morajo vse stvari izkazovati tudi Kristusu človeku ono najvišjo čast, ki jo izkazujejo Bogu Očetvu.

Kristus je torej s svojo človeško naravo v nebesih, kjer je deležen vse božje časti in slave in kjer je v prizuči človeški naravi predmet čiščenja kot Bog. »Vse stvari ga časte in molijo skupaj z njegovim telesom.« uči sv. Janez Damašcan.

Izšel je PASTIRČEK za mesec april

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

IZ HOLANDSKE

NOVEGA SLOVENSKEGA DUHOVNIKA so dobili izseljenci na Holandskem. Do sedaj je bil med njimi že od leta 1947 ž. g. Bahnik. Za Veliko noč pa je prišel mednje novomašnik ž. g. Vinko Flek iz Buenos Airesa, kjer je dokončal bogoslovje v tamkajšnjem slov. semenišču. Novi izseljenki duhovnik bi moral ostati za stalno med slov. izseljenci na Holandskem, kakor to določajo navodila sv. stolice v encikliki »Exul Familia«. Toda za sedaj njegov položaj juridično ni še dokončno določen. — Č. g. Nande Bahnik, ki je v letih svojega bivanja med holandskimi Slovenci naredil zanje toliko dobrega, se je za Veliko noč od njih poslovil in odšel drugam, kamor ga je poslal njegov škof.

IZ SIAMA

MIISIJSKONK POZDRAVE pošilja č. m. Ksaverija Pire iz Port Saida na poti v Siam. Spominja se vseh, ki so jo v Gorici tako lepo sprejeli. »Najbolji Bog vse stotero povrne.« pristavlja. — Mislimo, da je ona nam več dobrega storila nego mi njej. Zato ji voščila in pozdrave pomnožene vračamo.

IZ AMERIKE

SLOVENSKI SLIKAR BOŽO KRAMOLC je razstavljal v več krajih v Kanadi in dosegel zadovoljive uspehe. Tudi nekateri drugi slovenski slikarji v Združenih državah in v Argentini prirejajo razstave in s svojimi deli širijo ime naše majhne slovenske domovine.

IZ SLOVENIJE

KMETIJSKO DELOVNO ZADRUGO V CEZSOČI so razpustili. Pravijo, da so združniki vsa ta leta, odkar so jo imeli, dobro gospodarili, a da so se sedaj le odločili, da zadrugo razpustijo. Vendar si zemlje še ne bodo razdelili med posamezne posestnike, pač pa bodo zadrugo preuredili v nekakšno združno posestvo. Če bo pa treba seveda, bodo kdaj kasneje napravili še en korak nazaj, pa bomo spet tam, kjer smo bili...

V BRDIH ZEMLJO DELIJO, ko se je navezadnje izkazalo, da bo res najbolje, če dobi zemljo v last tisti, ki jo obdeluje. S tem geslom so namreč v letu 1944 in kasneje krožili komunistični propagandisti okoli in vlekli revne ljudi za nos. Takrat so šli ubogi ljudje res na limanice, a so bili takoj po »osvoboditvi« grenko razočarani. Novo ustanovljene zadruge in državna posestva so podčodovala prejšnja vosepostva, kolon pa je ostal še vedno kolon, samo gospodarja je menjal. No, sedaj se je pokazalo, da tudi to novo kolonstvo ne gre nikamor naprej in — začeli so deliti zemljo v resnici. Pred kratkim so v občini Kojsko tako obdarili 180 bivših kolonov.

V RAVNAH SO BILI BREZ KRUIIA celih pet dni, drugod v čepovskem in grgarskem okraju pa od dveh do štirih dni. Vse to po malomarnosti solkanskega pekoveškega podjetja »Peciva«, v katerem so se državni peki uprli opravljanju zastojnične nadure. Poročajo tudi, da v Novi Gorici že nekaj časa primanjkuje kvasa in sladkorja.

OBRTNISTVO V SEŽANSKEM OKRAJU SE VEČA, poročajo ljubljanski listi. Iz objavljene statistike okrajne obrtne zbornice pa je razvidno, da se v nasprotju s tem, kar bi bilo po desetih letih socialistične prakse pričakovati, večja zasebna podjetnost v obrti, medtem ko tako imenovani državni in družbeni sektor upada. V sežanskem okraju je bilo leta 1954 okoli 300 obrtnih obratov s 1028 delavci. Od teh pripada državnemu in družbenemu sektorju, to se pravi socialistični skupnosti komaj 29 obrtnih delavnic, združnemu sektorju 32 delavnic, zasebnemu pa celih 240.

NA SLOVENSKEH GIMNAZIJAH SE BODO OSMOŠOLCI od jeseni dalje učili nov predmet: »temelje družbene in državne ureditve FLRJ«, ki ga bodo predavali profesorji zgodovine po štiri ure na teden. Nekaj podobnega so tudi doslej že imeli, a le v manjšem obsegu. Sedaj pa bo v zadnjem gimnazijskem razredu odpadla zgodovina, namesto nje pa pridejo osnove politične ekonomije in marksistična sociologija, ki naj bi slovenskemu izobražencu tlakovali pot v novo »socialistično življenje«.

PO AMERISKEM MASLU DRČI JUGO-SLAVIJA Sovjetom v objem. Prav pred dnevi je bil podpisan v Združenih državah nov dogovor, po katerem bo dobila Jugoslavija novih 200.000 ton ameriške pšenice v dar. Pred dnevi je tudi na Reko priplula neka ameriška ladja s 165 tonami masti in masla, ki ga pošilja jugoslovanskim narodom organizacija CARE.

Vprašujete odgovarjamo

ALI RES NE BO MOGOČE? Poslušal sem na dan prvega maja pozdrave, ki sta jih poslala delavstvu — po postaji Radio Trst A — predstavnika komunističnih delavskih sindikatov. Kar zabolajo me je! Ali res ne bomo imeli Slovenci nikoli več katoliške delavske organizacije? Poslušal sem v nedeljo oddajo »Vera in naš čas«, pri kateri je predavatelj podal glavne misli iz govora sv. očeta, ki ga je ta naslovil dne prvega maja na člane ACLI (Udruženja italijanskih katoliških delavcev), ki so imeli svoje zborovanje v Rimu. Zopet me je zabolelo! Ali bodo res vsi naši delavci iskali rešitve na svoja vprašanja samo v marksističnih organizacijah in v njihovih varljivih ideologijah ter programih?

Pepi

Je to zelo pereče vprašanje, na katerega pa morejo in morajo odgovoriti čimprej vsi res zavedni katoliški delavci, ročni delavci in izobraženci. Mi pa za sedaj pravimo: kar na delo!

RAD BI VEDEL kako to, da razni frontaši, in sicer tisti, ki imajo kaj besede, skrivaj kritizirajo komunistično jugoslovansko oblast ter pripoznajo, da v Jugoslaviji od daleč ni vse v redu, javno pa ne pripoznajo te zmotne ter še vedno s Titom sodelujejo. — Nekateri izmed njih so še celo začeli iskati tolažbe pri »Novem listu«.

P.F.

Najbolj točen odgovor bi Vam lahko dali omenjeni frontaši sami. V njih imenu morda tudi »Soča« ali kdo drug. Nam se zdi, da zadržanje takih frontašev, ki jih ni malo, izvira iz dejstva, da nimajo nobene hrbtenice. Interes in strah jih nagajata, da v obraz hvalijo to, kar za hrbtom obsojajo. To se dogaja v vseh diktaturah. Značajnih ljudi je pač malo.

VARŠAVSKA KONFERENCA

Pretekli teden se je vršila v Varšavi pod predsedstvom sovjetskega ministrskega predsednika maršala Bulganina konferenca vseh sovjetskih satelitskih držav. Te države so, kakor znano, Češkoslovaška, Poljska, Vzhodna Nemčija, Romunija, Bolgarska, Madžarska in Albanija. Namen te konference, katere so se udeležili med drugimi vsi ministrski predstavniki omenjenih držav, je bil vključiti vse te države v enotno vojaško zvezo po vzorcu Atlantske zveze. Konference se je udeležila kot »opazovalka« tudi komunistična Kitajska.

Konferenco je otvoril v Radzivilovi palači predsednik poljske vlade Józef Cyrankiewicz.

Za njim je povzel besedo maršal Bulganin, ki je ostro napadel politiko zapadnih velesil, posebno pa politiko Združenih držav. Bulganin je govoril o posledicah pariških sporazumov ter o nevarnosti, ki jo bo predstavljala oborožena Nemčija. Nato je napadel zadržanje Združenih držav do formoškega vprašanja ter omenil pomoč in potuho, ki jo dajejo Združene države Čang-Kaj-Seku.

Maršal Bulganin je poudaril na dalje, da si Sovjetska zveza želi, da

bi prišlo do sistema kolektivne varnosti, katerega bi se morale udeležiti vse evropske države in Združene države Amerike.

Nato je sovjetski ministrski predsednik razpravljaval o značaju pogodbe prijateljstva, sodelovanja in medsebojne pomoči, ki se je imela skleniti med udeleženci varšavske konference. O tej pogodbi je dejal, da predvideva ustanovitev enotnega poveljstva vseh oboroženih sil, kakor tudi gospodarski in kulturni razvoj prizadetih držav. K tej pogodbi bodo pristopile lahko tudi države drugačne socialne strukture, to je tudi nekomunistične države. V slučaju, da bi prišlo do skupne evropske varnostne pogodbe, bi vzhodnoevropska prijateljska pogodba nehala delovati.

Glede sklicanja »konference štiri« je dejal Bulganin, da je sovjetska vlada ne odklanja, seveda pod pogojem, da bo konferenca pri-

spevala v resnici k olajšanju mednarodne napetosti.

Zelo važna je izjava, ki jo je podal med konferenco obrambni minister rdeče Kitajske, Peng Teh-huai, ki je dejal med drugim: »Mir je nedeljiv. Ako bi prišlo v Evropi do prelomitve miru in ako bi imperalistični napadalci sprožili vojno zoper miroljubne evropske narode, bi naša vlada in naše junaško ljudstvo 600 milijonov prebivalcev vodilo boj skupno z vladami in narodi prijateljskih dežel zoper napadalca do končne zmage.«

Prijateljska pogodba med Sovjetsko zvezo in satelitskimi državami je bila podpisana preteklo soboto.

Razpravljajoč o varšavski konferenci je komentator BBC Walter Kolartz dejal, da pri tej konferenci ni šlo za sestanek enakopravnih, temveč za srečanje voditeljev Sovjetske zveze in njenih agentov v satelitskih državah.

Drugi mednarodni kongres Krščansko-demokratske zveze za Srednjo Evropo

II.

Drugi dan kongresa je bil namenjen v glavnem delu komisij in njihovemu poročilu glavni skupščini. Preden se je pa delo pričelo, so se delegati skupno udeležili službe božje v cerkvi sv. Družine, ki leži nasproti palače, v kateri je kongres zboroval.

Sv. mašo je opravil ob asistenci dveh duhovnikov pomožni škof iz Rige v Latviji, sedaj v begunstvu, prevz. Josef Rancans, ki se je udeleževal tudi ostalih točk kongresa. Prijazno cerkev so napolnili delegati vseh šestih narodnih skupin, ki sestavljajo zvezo, in lepo število faranov, ki jih je njihov župnik povabil v cerkev za to priliko. Med mašo je delegate v lepri pridigi nagovoril Rev. John Sheerin C.S.P., urednik lista »The Catholic World«. Pridiger je v izbranih besedah poudaril, da bo, kakor je Kristus vstal, vstala tudi srednja Evropa in da mi kot verni kristjani to tudi upravičeno pričakujemo po starem ruskem reku: »Bog sedi v kotu in čaka«. Govornik je dejal, da ima srednja in vzhodna Evropa posebno poslanstvo. Poklicana je, da prinese svetlo, ki je izgubil pravo smer življenja, krščansko pojmovanje življenjskega smisla, in da usmeri novi družabni red proti načelom, ki jih vsebuje krščanstvo. Kakšen čudovit svet bo vstal, kadar se združi ta življenjska filozofija vzhoda s tehničnim napredkom in demokratsko pravičnostjo zapada, je proti koncu pridige vzkliknil govornik.

Po maši so začele delati tri komisije (poverilna — credential, programska — platform in resolucijska). Popoldne so vse tri komisije predložile skupščini svoja poročila, ki so bila odobrena. Skupščina je nato prešla k razpravi o programu zveze in o predlaganih resolucijah.

Večerne ure drugega kongresnega dne so bile prihranjene zborovanjem posameznih strank. Slovenska ljudska stranka v begunstvu je tudi imela tako zborovanje svojih delegatov, kjer je njen načelnik dr. Miha Krek podal svoje poročilo in kjer so se obravnavala vsa važna vprašanja v zvezi z zastopstvom stranke v Kršč.-dem. zvezi. Sklenjeno je bilo med drugim delegirati na vidna in odgovorna mesta tudi predstavnike mladega rodu slovenskih krščanskih demokratov v begunstvu in vztrajati na načelu rotacije med posameznimi stran-

kami v zasedbi vodilnih mest v uniji.

Tretji dan kongresa je bila nedelja, vsled česar ni bilo dopoldne ničesar na dnevnem redu. Delegati so šli k nedeljski službi božji in si ogledali New York, največje mesto na svetu. Po kosilu je bilo zaključno zborovanje celotne skupščine, na kateri je bila izglasovana razrešnica staremu odboru. Nato so bile volitve širšega odbora. Vsaka stranka — članica ima šest članov v tem odboru. SLS je poslala v širši odbor, v smislu sklepa na prejšnjem večeru, poleg štirih drugih tudi dva mlada svoja člana, od katerih eden je bil pozneje izvoljen skupno z načelnikom dr. Kreckom tudi v izvršni odbor, ki vodi vse poslovne zveze.

Kongres se je slovesno zaključil dne 17. aprila zvečer s skupnim banquetom, ki so se ga udeležili delegati vseh šestih strank, in lepa vrsta povabljenih gostov iz ameriškega in mednarodnega političnega in javnega življenja.

Vsi govori so izveneli v priznanje krščansko demokratskim načelom, ki so najbolj sposobna, da rešijo svet iz sedanje težke zažate, v katero je zašel. Ta načela so tudi močno, zares najmočnejše orožje v boju zoper komunizem, ker ne pomenijo samo negativnega pobiranja zla, kakor ga predstavlja komunizem, marveč nudijo pozitivne temelje in smernice, kako urediti javno in zasebno življenje, da bo človeštvo zopet zaživelo človeškega dostojanstva vredno življenje. »Obljubljamo z vsem srcem«, je vzkliknil mladi duhovnik iz Costa Rica B. Nunez, ki je govoril v imenu predsednika Jose Figueresa-a, »da se bomo borili zoper komunizem in ta način, da bomo delali za blagor ljudstva tako, kakor ono samo želi.«

S takimi mislimi je bil zaključen drugi mednarodni kongres Krščansko-demokratske zveze za srednjo Evropo, ki je v vsakem oziru odlično uspel. Soglasno je mnenje, da se je vse razvijalo gladko, da je bila vsebina kongresa zelo pomembna in da si je CDUCE znova utrdila sloves važne mednarodne organizacije. Letos praznuje petletnico svojega obstoja, pa lahko pokaže na velike sudove svojega vztrajnega dela, ki je vse usmerjeno proti enemu cilju: kako pripomoči k čimprejšnji osvoboditvi narodov, ki ječijo pod komunističnim jarmom.

SODELOVANJE ali novi družabni red

Kaj naj izberemo, kapitalizem ali kolektivismom oziroma socializem? Poglejmo, kako je bilo nekoč in kako je danes v tem oziru na svetu. In videli bomo, kaj nam obeta prihodnost. Članek smo povzeli po »Družabni pravdic« št. 88.

DELAVEC POD KAPITALIZMOM IN KOMUNIZMOM

V klasični dobi kapitalizma Evropa ni več poznala tistega suženjstva, ki je obstojalo v starem in deloma v srednjem veku in je cvetelo še v preteklem stoletju na ostalih kontinentih. Toda kapitalizem je rodil novo suženjstvo, v katerem je »delavec manj kot suženj« (A. Ušeničnik v komentaru k Quadragesimo anno). Kapitalizem je napravil iz delavcev v gospodarskem in socialnem oziru brezpravno in popolnoma odvisno rajo, ki jo je izžemal po mili volji. Tega stanja pa danes na zapadu skoraj ni več. Politične svoboščine, svoboda vere in prepričanja, svoboda v izbiri dela, poklica in gibanja, mogočna socialna zaščita in socialno zavarovanje, zlasti pa svobodni sindikalizem so v pretežni večini držav ustvarili delavcu človeka vredno življenje.

Nasprotno pa imamo opraviti v državah za železno zaveso z modernim suženjstvom: s političnim pritiskom, z ukinitvijo ali omejitvijo svobode gibanja in izbire dela in poklica, z državnim sindikalizmom, z omejevanjem ali celo z ukinitvijo svobode prepričanja, mišljenja, vere in šolanja.

Posebno kapitalističnega gospodarstva je bilo strašno izrabljanje žena in otrok. Številke o umrljivosti žena in otrok, zaposljenih tudi pri najtežjih in najbolj ne zdravih delih, so bile pred sto leti naravnost grozotne. Danes je ta pojav izginil skoro povsod — razen v komunističnih državah. V komunističnih državah mora žena opravljati prav ista dela, kot jih opravljajo moški. In tudi otroke in mladoljetne zaposlujejo danes predvsem v komunističnih državah (»mladinske brigade«), čeprav nočemo trdit, da tudi v nekaterih nekomunističnih državah dopuščajo (toda ne silijo), da delajo tudi otroci.

V času klasičnega kapitalizma je vladal dolgi delovni čas. V angleških tovarnah n. pr. je znašal še v prvi polovici 19. stoletja povprečen delovni čas — 14 ur na dan. Šele v 20. stoletju, zlasti v času po prvi svetovni vojni (mednarodna konvencija o osemurniku) se je delovni čas bistveno skrajšal tako, da danes na vsem zapadnem svetu velja v industriji in obrti osemurno delo in nedeljski počitek. Drugače je spet v komunističnih državah, kjer sicer velja načelo osemurnega dela, dejansko pa se delovni čas giblje med 10 in 12 urami na dan, in se na vse mogoče načine krši nedeljski počitek z obveznim in sprosto-voljnimi deloma.

Zivljenjska raven delavca je bila v času klasičnega kapitalizma zelo nizka. Polagoma pa se je dvigala in je dosegla ravno v tistih državah, kjer se je kapitalizem rodil in najbolj razbohotil (v Angliji, Nemčiji in Združenih državah Severne Amerike), veliko višino. Tam pa, kjer so komunisti prevzeli oblast, se je življenjska raven tu in tam le malenkostno zvišala napram prejšnjemu stanju ali pa se je celo znižala (n. pr. v Češko-Slovaški, na Poljskem, v Jugoslaviji, na Ogrskem, v Vzhodni Nemčiji itd.).

Umrljivost in število obolenj med delavci (ne samo pri ženah in otrocih) je bila v

kapitalistični dobi silno visoka. To število pa se je v tem stoletju zaradi socialno zavarovanih ukrepov tako znižalo, da kažejo statistike v Združenih državah n. pr. več prometnih nesreč in več nesreč na domu, kot pa v tovarnah. Zopet pa so visoke številke nesreč in obolenj pri delavcih za železno zaveso. Pri anketi o socialnem zavarovanju, ki so jo imeli v Ljubljani, so n. pr. ugotovili, da je sedaj število bolnih delavcev še enkrat višje, kot pa je bilo prej v nekomunistični Sloveniji. Število obratnih nesreč pa se je dvignilo za 82%.

Nestanlost v službi je bil tudi eden izmed bistvenih znakov kapitalistične dobe. Strah pred brezposelnostjo je kot Damoklejev meč visel nad delavstvom in je ustvarjal iz delavskih množic odvisno in brezpravno rajo. Danes v pretežnem številu držav na zapadu tega ni več. Sicer o pravi stalnosti (dosmrtni), razen pri starejših državnih uslužbencih, ne moremo govoriti. Toda dolge odpovedne dobe, odškodnine v primeru odpusta iz službe, podpore v času brezposelnosti, državni posredovalni uradi za delo in podobni ukrepi tako zmanjšujejo riziko nestalnosti, da je ta strah pri delavcih zelo zmanjšal.

In končno naj omenimo še eno — morda najbolj bistveno — potezo kapitalistične dobe. To je bil globok prepad, ki je bil med delavcem in delodajalcem. Delodajalec so brigale samo tovarna, velika produkcija in vedno večji dobiček. Za delavca mu ni bilo mar. Delavec je bil stroj, številka, samo postavka v produkcijskih stroških, ki jo je treba čim bolj znižati. Enako neprijetno pa je tudi delavec gledal na delodajalec; v njem je videl svojega naravnega sovražnika, ki ga samo izkorišča. Zato delavec ni imel ne veselja in ne interesa na delu, na čim večji produkciji in na čim boljših izdelkih. Nasprotno, skušal je čim manj napraviti in čim manj svojih duševnih in telesnih moči posvetiti podjetju.

Tako sta nastala dva nasprotujoča si razreda, katere je vse ločilo in nič družilo, in ki sta se sovražila in med seboj borila. Tej kapitalistični iznajdbi sta socializem in komunizem prilila še več sovražstva in sta začela oznanjati nauk o najnem nasprotstvu med obema razredoma, ki se da — po komunistični zamisli — rešiti samo z revolucijo.

(Dalje prihodnjic)

CENA OGLASOV

Za vsak mm višine v širini enega stolpea: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: Stanko Stančić
Tiska tiskarna Budin v Gorici

ALBANEC NA KONJU

F. BARCATA: V deželi Škipetarjev

POVEST - 20

Ko je mladi redovnik končal pripovedovanje, je zavladal molk, ki je trajal precej časa. Oba sta se zamislila: župnik v pravkar končano pripovedovanje, mladi redovnik v svojo skrivnost, ki jo je hotel ohraniti zase.

Končno je župnik pretrgal molk.

»Ti si mi povedal nočaj stvar, ki mi je napravila globok vtis; ti ne moreš vedeti za vzrok. Tudi jaz ti bom povedal nekaj, kar mi še danes teži srce, povem ti greh, kar mi je stalo na življenje! — Stvar — pravim, ki ti bo v pouk za tvoje življenje. Ta zgodba naj ti bo praktična dušnopastirska pridiga in obenem odgovor na več tvojih vprašanj, ki si mi jih stavil glede Bore in na katere ti nisem še do danes odgovoril.«

ALBANSKI ŽUPNIK STARE SOLE

»V času, ko sem prišel v Kryezez, pred toliko leti, je Bora z veliko mnilo opravljala svoj posel. Takrat sem bil mlad, poln idealov in mladostnega navdušenja.

Imel sem vročo kri, bal se nisem niti najtežje naloge. Z eno besedo: ognjevit sem bil kakor ti.«

Takrat sem veroval, da se da zid prebiti z glavo, da se more narod vzgojiti v 24 urah. Imel sem navado vtakniti svoj nos povsod in v vsako stvar, zato me je to včasih drago stalo.

Podobna stvar je bila z Boro. Tudi jaz sem mislil in sodil o njej kakor drugi, kot delaš ti danes. Bil sem mnenja, da nesreča ženska potrebuje več ljubezni, da so ljudje slabo ravnali z njo, da se lahko najde način, kako jo pridobiti in popeljati štati.

Obsojal sem ljudi, posebno duhovnike in župnike svojega okrožja, da ne vršijo svojih dolžnosti, kakor bi morali, ker niso bili zmogni spraviti čarovnico na pravo pot, ali jo vsaj storiti neškodljivo. Zato se mi je zdelo naravno, da vzamem jaz to stvar v roke, kjer je nočjo drugi.

Bora je stanovala v Bulgër-ju, v tuji župniji, zato je bila moja dolžnost, govoriti o tej zadevi najprej s tamkajšnjim župnikom. Da po pravici povem, je bil ta sestanek zame neprijetno opravilo, ker mi Don Bibaj, župnik v Bulgër-ju, ni bil pogodu.

Don Bibaj je bil eden izmed tipičnih duhovnikov preteklosti. Učil se je bil nekaj malega; s knjigami ni imel dosti stikov, ker razen brevirja, starega latinskega svetega pisma in evangelija v cerkvi ni imel nikdar v roki drugih knjig.

Učitelj in vzgojitelj mu je bil stric, župnik v Velu. Ta ga je naučil, kakor je mogel in znal, najpotrebnejše, kar mora vedeti in znati duhovnik, škof ga je posvetil v duhovnika in mu takoj odkazal Bulgër kot središče delokroga. Tam je živel in umrl v visoki starosti.

Informacije, ki sem jih imel o njem, so mi ga kazale kot čudaka. Govorili so, da je bil vedno kot kmet, le redkokdaj oblečen v duhovniško obleko. Za pasom je nosil dve pištoli. Enkrat je na trgu v Lesku ubil nekega turškega častnika, ker se je norčeval iz krščanske vere. Pripovedovali so, da živi v veliki revščini, zato sem sklepal, da mora biti škop. Prepričan sem bil, da mi ne bo mogoče sporazumeti se s takim človekom, ki živi kakor razbojnik, ki nima nobene šole. Tako so prešli že trije meseci po mojem prihodu v Kryezez, ne da bi ga niti enkrat obiskal. Prav nič nisem bil navdušen za ta obisk, želel sem celo, da bi on zvedel za vzroke tega mo-

jega nezaupanja do njega. Tudi sem si mislil, da ni nič čudnega, če v fari takega duhovnika obstaja praznovrje, čarovnije in slično. Zato je mogoče, da je Bora živila in delovala prav v tej vasi. Samo ena stvar mi ni šla v glavo; kako je mogoče, da mi je škof, ko je bil tukaj na vizitaciji, priporočal, naj živim v dobrih odnosih z Don Bibajem. Je li mislil resno, ali se je hotel samo šaliti? Najbrž, da mi je rekel to le tako za šalo! Vendar sem se nekega dne odločil in se odpravil proti župniji Bulgër. Hotel sem pokazati na sebi temu pol-barbarskemu duhovniku, kako izgleda pravi duhovnik, vesten, marljiv, kulturn; in sem si domisljal, da ga bo sram pred samim seboj. Obenem sem sklenil, da vzamem v roke vso zadevo glede Bore z vso svojo močjo.

Bil sem še precej daleč od cerkve in župnišča, ko mi je zadonelo skozi gozd lepo in ubrano petje. Začuden sem poslušal, ker sem vedel, da so hiše oddaljene ena od druge, in je bil tisti dan delavnik. Kaj naj bi bilo to petje?

Pohitel sem, da bi bolje slišal in razumel tudi besedilo pesmi. Bila je to dolga narodna pesem, ki opeva stvarjenje sveta. Šel sem za glasovi in prišel do župnišča.

Tam sem presenečen obstal; pred menoj se je pokazal lep in zanimiv prizor: Veliko, čisto dvorišče, na koncu preprosta enonadstropna župnikova hiša. Na sredi dvorišča je stal na najhnem stolčku star, vesel mož v pristni narodni noši. Okoli njega je sedela na tleh s prekrižanimi nogami kopica otrok, dečkov in deklic, kakih dvajset po številu. To je bil pevski zbor, ki sem ga slišal že od daleč. Starček je pel otrokom kitice pesmi, katere so oni ponavljali s svojimi tenkimi in zvonkimi glasovi.

Naenkrat je utihnilo petje in veselje; starec me je zapazil. Skočil je s stolčka kot mlad deček, kar bi nihče ne pričakoval od človeka njegove starosti, in mi je z naglimi koraki prihitel naproti. Njegov obraz je izražal nenavadno veselje in zadovoljnost; objel me je in večkrat poljubil. »Benedictus, qui venit in nomine Domini!« (Blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem!) Bog ti daj dolgo življenje! Imej srečne noge! Bog blagoslovi hišo, kamor je stopila tvoja noga! Bog te je prinesel! Confrater carissime! — Salve Domine!«

(Se nadaljuje)

STRŽAŠKEGA

Praznik v Tržaškem Bregu

BLAGOSLOVITEV MARIJINE Cerkve
NA PEČAH IN SV. MARTINU V DOLINI

Pred 25 leti približno je prenehala služba božja v Marijini cerkvi na Pečah v župniji Boljunc in v cerkvi sv. Martina v Dolini. Med vojsko sta bili obe cerkvi oskrbovani in zlasti Marijina na Pečah skoro do konca razdejana. Sedaj sta po zaslugi tržaškega Urada za spomenike in lepo umetnost obe cerkvi obnovljeni in to nedeljo 22. maja jih bomo slovesno blagoslovili in tako zopet izročili službi božji.

PEČE: Na pečinah (na Pečah) slikovite doline reke Glinščice so izredni spokorniki, člani bratovščine sv. R. Telesa sezidali skromno cerkev Matere božje. To je bilo v davnem svem letu XII. stoletja, kakor pravi zgodovina. V poznejšem času naj bi stal ob cerkvi celo samostan. Danes je dejstvo, da je Marijina cerkev na Pečah draga mnogim vernikom v Bregu in tudi v Trstu. Mnogi so se zanimali za njeno obnovitev. Tako se bo to nedeljo 22. majnika izpolnila želja mnogih Marijinih častilcev. Seveda je cerkev danes popolnoma prazna in manjka vse razen oltarne mize, ki je iz orehovega lesa. Cerkev ima le staro krasno podobo Matere božje, ki se je hranila v teh letih v Boljuncu. To podoba, zelo podobno brezjanski, homo v nedeljo ob devetih v veliki procesiji nesli iz boljunske župne cerkve na Peče. Okrog desetih ho g. kanonik Salvadori izvršil blagoslov cerkve, nakar bo služba božja s skupnim petjem. (Avtobus pelje iz Trsta ob devetih).

Tudi na tem mestu opozarjamo odrasle, naj zlasti po maši zelo pazijo na otroke, da se na pečinah kdo ne poškoduje. Okrog cerkve je malo prostora in zato je velika pazljivost na mestu. Cerkev ostane odprta ves dan.

SV. MARTIN V DOLINI: Iste dne popoldne ob petih bomo blagoslovili prav tako prenovljeno cerkev sv. Martina v Dolini. To je sorazmerno s Pečami že velika hiša božja in vse kaže, da je do XIII. stoletja služila za župno cerkev. Tudi ta cerkev je danes brez vsake opreme; nekoč je imela tri lepe oltarje z nastavki, danes pa ima samo oltarno mizo iz rdečega veronskega marmora in veliko sliko sv. Martina na steni, ki predstavlja svetnika kot vojaka na konju, ko deli plašč siromaku. Pred otvoritvijo te cerkve bo ob 4.30 g. dekan v župni cerkvi izvršil blagoslov nove zastave Marijine družbe, nakar se homo v kratki procesiji podali k sv. Martinu nad vasjo, kjer bo po blagoslovu cerkve večerna sv. maša.

Verniki župni Boljunc in Dolina se tudi na tem mestu iskreno zahvaljujemo tržaškemu Uradu za lepe umetnosti, ki je oskrbel v celoti prenovitev omenjenih cerkva. Vabimo vse Marijine častilce, naj obiščejo to nedeljo prenovljeno Marijino romarsko cerkev na Pečah.

Roxi pri Sv. Ivanu

V nedeljo 15. maja so igrali dijaki Slovenskega klasičnega liceja v Trstu veseligr Roxi tudi pri Sv. Ivanu. Kljub slabemu vremenu je bila udeležba precej obilna. Listi so že pohvalno poročali o uprizoritvi te veseligr na drugih krajih. Treba je reči samo, da so dijaki tudi ob tej priliki odlično odigrali svoje vloge. Gledalci so bili zelo zadovoljni z nastopom dijaške mladine. Zelo priporočljive so take prireditve, ker imajo dijaki tudi priliko pokazati, kako lepe slovenske se učijo na naših šolah. Svetoivančani so igralcem in njih režiserju prof. Peterlinu hvaležni za obisk z upanjem, da jih bodo kmalu spet videli v svoji sredi.

Kulturna prireditev v Škednju

V torek 10. maja je bila na Škednju izredno uspešna kulturna prireditev tamkajšnjega Dekliškega pevskega zbora. Sodelovali so sami Škedenci, ki so povabili samo še nekaj gostov. Prireditev je prerasla okvir navadnih nastopov, zato zasluži, da poročamo o njej natančneje.

V uvodni besedi je z izredno toplino govoril o narodnem izročilu škedencih pradedov prof. Jože Peterlin. Poudaril je tudi trojni praznik, ki naj pride na prireditvi do izraza: praznik slovenske pesmi, praznik slovenske besede in praznik ustvarjalne moči slovenskega genija.

Lepšega praznika ne bi mogel kdo zlepa pripraviti slovenski pesmi kot ga je Škedenci dekliški zbor pod vodstvom g. Dušana Jakomina. V prvem delu je zapel pet pesmi, narodnih in umetnih s priručnostjo in veliko dovršenostjo. Na klavirju je pesmi spremljal skladatelj Ivan Grbec.

Slovenska beseda je dosegla svoj mladi ponos v nastopu mlade književnice - Škedence, Vijolice Fondove. Prebrala je eno

izmed svojih črtic z živahno temperamentnostjo in je kmalu osvobodila svoje škedencje rojake.

V osrednjem delu prireditve so se pevcu poklonili svojemu skladatelju, Škedenju Ivanu Grbcu. G. Jakomin se mu je zahvalil za veliko ustvarjalno delo in za sodelovanje, občinstvo pa ga je pozdravljalo dolgo in navdušeno. Nato je pevski zbor odpel tri njegove pesmi in ena izmed pevk je nato poklonila skladatelju velik šopek rdečih nageljev.

V dramatskem prizoru je škedenska mladina zaigrala kratak prizor z naslovom Mira, ki diha ljubezni do matere, slovenstva in pesmi. Prizor so prav prijetno zaigrali in se zdi, da je v skupini več nadarjenih odrskih igralcev.

Za konec je zbor zapel še dve pesmi: Jurjevanje in Vipavsko. V pesmi je uvedla primerno razpoloženje Stana Oficija z lepo recitacijo. Čeprav je občinstvo pričakovalo od gospe nekaj bolj veselega, ji je bilo tudi za tiste prelepe besede hvaležno.

Vsa prireditve je bila na dostojni kulturni višini in so odhajali z nje Škedenci zadovoljni in z novim navdušenjem za vse

lepo in plemenito. Škedenci mladini želimo še nadaljnjih tako lepih uspehov.

Cerovlje

Naša skromna vasica, za katero ve le malo, je pretekli teden bila pozorišče žalostnega konca treh življenj. V naši vasi je živela neka Istranka s svojo nečakinjo, ki je pred časom bila v službi nekje v Piemontu. Zaradi bolezni in družinskih zapletov se je dekle vrnilo k teti v Cerovlje. Sem jo je parkrat prišel obiskat bivši gospodar. Tudi pretekli teden je prišel in jo skušal pregovoriti, naj se vrne nazaj v službo. Ker se je dekle temu uprlo in jo je še teta pri tem podpirala, je zmešani gost potegnil iz žepa revolver, ubil obe ženski in nazadnje še sebe. Hudo nam je ob tej nesreči, ki je vznemirila našo vas, ki je odmaknjena vsemu hrupu in velikomestnemu življenju, pa je vseeno postala pozorišče hude žaloigre.

Opčine

Pretekli teden je odpotoval nazaj v Rim komunistični prvak Togliatti, ki se je več dni zadrževal pri nas zaradi bolezni. Sedaj je toliko okreval, da je lahko šel na dolgo pot. Mi smo se pa tudi oddahnili, saj je veliki policijski aparat vzbujal že preveč pozornosti.

Z GORIŠKEGA

Statistika goriških družin

Pooblaščenec centralnega statističnega urada bodo med 15. in 21. majem obiskali nekatere goriške družine v svrhu ugotovitve stanja prebivalstva. Ker ostanejo vsi podatki strogo tajni, priporoča županstvo, naj bodo podatki verodostojni in naj se zato nihče ne protivi, da bi jih ne dal.

Gospodarsko stanje

Gospodarsko stanje v naši pokrajini se v zadnjih mesecih ni prav nič izboljšalo, nasprotno postaja to stanje iz dneva v dan vedno bolj pereče.

V mesecu februarju so zabeležili 885 protestnih menic za 18 in pol milijona lir in 15 nepokritih bančnih čekov v vrednosti 4 milijonov in 660.000 lir. Tako se v zadnjih mesecih suče vsota meničnih protestov od 18 do 20 milijonov na mesec. Temu je treba pridružiti še več vsakomešnih bankrotov, da dobimo popolno sliko poraznega gospodarskega stanja na Goriškem.

Sporazum o dobavi vode

Pretekli teden je bilo v Uradnem listu objavljeno besedilo sporazuma med italijansko in jugoslovansko vlado glede dobave pitne vode goriški občini. Po tem sporazumu bo znašal dnevni obrok vode od 12.400 do 13.800 kub. m, kar bo dalo letno okrog 4.500.000 kub. m vode. Italija bo morala od 1. januarja dalje plačati 7.50 lir za vsak kub. m vode. Sporazum bo zapadel 16. septembra 1957.

Nov denar

Vse bankovce od 1 do 100 lir bodo v kratkem nadomestili s kovanci. Denarni zavod Zecca je v teh dneh v polnem delu, da čimprej izpolni naročeno mu nalogo. 100-lirski kovanci bodo v premeru merili 28 mm, medtem ko bodo 50-lirski merili 25 mm. Oboji bodo imeli obrezane robove, da jih bo lažje spoznati. Te novice bodo verjetno najbolj veseli tisti, ki imajo opravka s cerkveno miloščino, kamor se je stekal doslej najbolj strgan in umazan denar, drugi pa s to novostjo nismo zadovoljni, ker bo zanaprej treba nositi mošnjiček za pasom ali v žepu kot Juda Iskarjot.

Povišanje najemnin

Poslanska zbornica je pretekli terek odobrila načrt stanovanjskega zakona, ki odreja povišek blokiranih najemnin od 1. junija dalje. Povišek je določen v znesku 20 od sto za stanovanja in 40 od sto za javne lokale. Od stanovanjskega poviška so odvzeti vojni invalidi, upokojenci, ki nimajo drugih dohodkov, in vsi oni, ki živijo v slabih gospodarskih razmerah.

Koroška v slikah

V torek 10. maja zvečer je bil na Placuti prav lep kulturni večer. Zopet smo imeli priliko, da smo lahko občudovali lepoto koroške zemlje v slikah, ki nam jih je kazal pred. g. Vinko Zaletel. Njegove slike niso navadne slike, v njih je bogastvo barv, v njih je predvsem tiha poezija in duhovna lepota, kakršno lahko dojame le slikar-umetnik. Pred nami so vstajale slike, ki so nam živo govorile o življenju koroških Slovencev, ki je tako tesno povezano s Cerkvijo in z lepimi tradicijami, ki jih rod za rodom deduje. Občudovali smo tudi

pridnost koroških deklet, ki se šolajo v gospodinjstvih in ki potem tudi doma ustvarjajo tako prijeten in prikupen dom.

Ob koncu nam je č. g. Zaletel, ki je svoje slike še podprl z zanimivim predavanjem, povedal veselo novico, da nas mislijo za binokostne praznike obiskati naše koroške dedevce in nam pripraviti veselo uro tudi v naši dvorani. Namenjeni da so tudi v Trst, kjer bi na Repentabru ponovili igro »Brezmadežna«, ki je lansko leto na Koroškem doživela sijajen uspeh.

CERKV. PEVSKI ZBOR IZ PEVME
priredi
pod vodstvom pevovodje
F. Valentiničiča

Sevski koncert

v soboto 21. maja 1955 ob 20.30
in nedeljo ob 5. uri popoldne
v Marijinem domu na Placuti

Vabila so na razpolago
v kavarni Bratuž in trgovini Kosič.

Stanovanjska kriza

V kratkem bodo začeli v ulici Italico Brass z zidavo poslopij, v katerih bodo nastanili 28 družin iz nezdravih stanovanj v ulici Ascoli. Upajo, da bodo po zaslugi obnovitvenega zakona Romita v dveh letih obnovili najslabši mestni predel v ulici Ascoli. Da pa je stanovanjska kriza v Gorici še vedno velika, priča dejstvo, da je za osem stanovanj, ki so jih zgradili v Svetogorski ulici, vložilo prošnjo nič manj kot 216 družin.

Prvo sveto obhajilo

V nedeljo 15. majnika je bila v cerkvi sv. Ignacija na Travniku lepa slovesnost prvega sv. obhajila slovenskih otrok. V cerkvi je svojim malim prijateljem lepo pel otroški zbor in prvoobhajanci sami so razločno in slovesno ponovili krstne obljube in druge priložnostne molitve.

Lep govor pred. g. kaplana Mirka Mazore je vsem segel do sra. Na šoli so gdč. učiteljice pripravile prvoobhajancem okusen zajtrk. Popoldne, po blagoslovu na Travniku, pa je bila v dvorani Brezmadežna na Placuti akademija v čast prvoobhajancem. Na sporedu so bile pevske točke in igra Sv. Tarcizij, ki so jih pripravili otroci iz Sirotišča in iz Marijine družbe. Vse je prav dobro izpadlo.

Prvoobhajancem želimo, kakor jim je v svojem govoru želel g. kaplan Mazora, da bi na ta lepi dan nikdar ne pozabili.

Zavrnilo so jim prošnje

Lansko leto v oktobru so kmečki najemniki Ente-ja v Pevmi poslali na ministrstvo za poljedelstvo in gozdarstvo prošnjo, naj bi posredovalo, da bi v smislu zakona o pospeševanju male kmečke posesti lahko odkupili zemljo, ki je sedaj v posesti Ustanove Tre Venezie in ki jo oni že toliko let obdelujejo. Dne 5. maja letos so dobili iz Rima negativen odgovor. Ministrstvo pravi, da ne more posredovati, češ da je le malo izmed prošilcev takih, da so v resnici kmetje, kar je predpogoj za omenjene zakonske olajšave. Na drugi strani pa da

so kmetje-najemniki v tožbi z Ustanovo in se zato ministrstvo ne more vmešavati v zadevo.

Naj bo ministrstvo mnenja takega ali takega, ni prav, da se na vratih Gorice ustanavlja novo veleposestvo, ki bo odjedlo kruh tolikim družinam.

Žabnice

Že dolgo nismo doživeli v naši vasi toliko žalosti kot te dni. Saj smo v tako kratkem času izgubili kar dva mlada domačina, 27-letnega Hanzija Kranerja in 21-letnega Ervina Brejca. Oba sta se smrtno ponesrečila. Prvi v nedeljo 1. maja z motornim vozilom in drugi v nedeljo 8. maja z avtom.

Pokojni Hanzij je bil edini sin in je zato starše zadelo še večje gorje ob tej kruti usodi. Bil je tudi vesten član domače požarne obrambe ter je že 10 let pel pri cerkvenem zboru. Sploh je bil pokojni pravi ljubitelj petja in homo marsikje pogrešali njegov močni bas. Stevični venci, gasilska parada in lepe žalostinke, ki so mu jih zapeli tovariši pred hišo žalosti, v cerkvi in ob grobu, so najboljša pričra, kako je bil priljubljen med nami. Na pokopališču so pretresljivo odmevale poslovljne besede č. g. Anderwolda ter mirne in ubrane, a tem bolj prepričljive misli č. g. župnika v domačem jeziku.

Z enako svečanim pogrebom smo čez tri dni spremljali k zadnjemu počitku pokojnega Ervina. Tudi od njega se je navdse ganljivo poslovlja gasilska obramba, ki je v teku deset dni izgubila kar dve mladi moči. Poslovlilo so se od njega tudi fantje z omni žalostinkami, katere je pokojni Ervin pred dnevi še sam pel pokojnemu tovarišu. Pogreba so se udeležili tudi številni Trbižani — tudi č. g. msgr. Fontana. Saj je bil pokojni Ervin splošno znan tudi na Trbižu. Tam je bil v službi za prodajaleca.

Ob obeh primerih te nagle in žalostne smrti je bila hudo prizadeta vsa vas, a najbolj starši obeh pokojnikov. Tem izražamo naše najbolj iskreno sožalje. Pokojni Hanzij in Ervin pa naj v Bogu v miru počivata.

Sovodnje

»Sočac je že zopet priobčila strupen članek. — V njem najprej pove, da je neznanec odnesel rdeči trak z venca, ki je bil položen na križ na sovodnjskem pokopališču na dan proslave za desetletnico osvoboditve«.

Imenuje tega neznanca »Krvajlja« in mu prisoli mnogo »kulturnih« naslovov, kot izdajalec domovine itd. — Pri tem pa se ne zaveda »Sočac«, da blati nekoga iz Sovodenj iz samega strankarskega sovraštva. — Sklicuje se na krščansko moralo in ljubezen, toda nima korajže javno imenovati te osebe z imenom, ker dobro ve, da bi se dotični lahko sodnijsko branil. — Ven s tem imenom, »Sočac in frontasi! — Ni zadosti iz zasede streljati, treba je tudi pokazati, da se poštenega boja ne bojimo.

Pisec iz Sovodenj

Tudi goriški titovci hočejo biti v liniji

V Titovi zunanji politiki je nastal nov preokret, katerega zadnje zunanje znamenje bo ob koncu meseca sestanek v Beogradu med glavnimi zastopniki sovjetskega in jugoslovanskega komunizma. Toda odmev nove politične linije je opazati tudi med zamejskimi Titovimi pristaji. Pravzaprav je bila nova linija Titove politike tu najprej opazna, in sicer se je pojavila v razpustem OF in ustanovitvi Gospodarske in kulturne zveze v Trstu z namenom, da se tako pripravi vstop slov. titovcev v skupno povezavo z ital. komunisti, kot je bilo že nekoč izpeljano ob časih zloglasne UAISA. Nam, ki nismo poznali zakulisne politike in pogajanj med Beogradom in Moskvo, so se ti postopki zdeli nekoliko čudni. Sedaj pa so jasni: podreti je treba pregraje, ki so nastale po letu 1948, ter znova iskati najtesnejših stikov z ital. komunističnim množicami.

Na Tržaškem so titovci stopili na novo linijo že ob začetku leta, sedaj pojdejo za njimi še Goričani. Tako je namreč povedal Viljem Nanut na konferenci Zveze slov. prosvetnih društev v Gorici v nedeljo 8. maja. »Na podlagi političnega razvoja se je pokazala potreba, da moramo slovenski socialisti iti naprej izven okvira Socialistične fronte Slovencev in se vključiti v skupno borbo z ital. socialisti.« To bi morala organizirati neka nova organizacija, ki se žne snuje in ki se imenovala »Slovenska gospodarska kulturna zveza«. Sedaj je treba čakati le še na pristanek ital. komunistov, ki bo v doglednem času gotovo prišel sedaj, ko veje nov veter iz Moskve.

(Nato se je Viljem Nanut, ki je bil nekoč učitelj, ustavil pri slov. šolah, ljudskih in

srednjih ter kot nepoklican sodnik povedal, da naše ljudstvo izven šole od učiteljev in profesorjev nima nobene prave koristi. To se pravi, da ogromna večina slov. učiteljev in profesorjev ne sodeluje pri titovskih prosvetnih organizacijah. In to je prav. Saj organizacija, ki slov. šole tako omalovažuje, da njih tako uspelega kulturnega izleta na Koroško v svojem časopisu ne omeni, res ne zasluži, da ji slovenski šolnik posveti najmanjše zanimanje, ker izpričuje, da ji je le to slovensko, kar je njeno strankarsko. Na drugi strani pa ni res, da nobeden slovenskih učiteljev in profesorjev ne deluje na prosvetnem polju izven šole. Če jih g. Viljem Nanut ne vidi v svojih vrstah, jih mi vidimo drugod in smo jim hvaležni. Škoda res, da je njih število premajhno, ker bi lahko bilo dosti večje. Zato pa so izjeme med njimi toliko bolj častne.

Na koncu je tajnik SFS omenil še, da misli njegova organizacija zgraditi kulturni dom v Gorici.

Viljem Nanut se torej pripravlja, da popelje svojo čredo poslušnih jarcev v novo stajo. Gotovo tudi ta ne bo zadnja, če mu Bog da še kaj življenja, Tito pa še kaj dosti denarjev.

OBVESTILA

VRTNICE se imenuje nova knjizica kratkih premišljevanj za mesec junij, ki jih je napisal msgr. Gregorec. Knjizica je natiskana in se bo kmalu začela prodajati.

SV. BIRMA V GORICI bo letos na binokostni praznik v stolnici po pontifikalni sv. maši, to je nekako ob 11.30. Popoldne bo nadškof birmoval na Travniku ob 4h. Letos ne bo birmovanja pred pontifikalno mašo ob 9h kot prejšnja leta.

GORIŠKI SREDNJESOLCI vabijo ljubitelje naših šol k svoji ZAKLJUČNI PRIREDITVI, ki bo na Vnebohod 19. maja in v nedeljo 22. maja 1955 vsakokrat točno ob 20.30 na šolskem dvorišču v ulici Croce (Šolski dom). Na sporedu so: Pevske točke — ritmične vaje — telodavni nastop — slovenski narodni plesi — šaloigra »Jezični dohtar«. Vstop prost. Sprejemali se bodo prostovoljni prispevki za revne dijake.

Vabila se dobijo v tajništvu šol, v kavarni Bratuž, v Katoliški knjigarni in v knjigarni »Carduccia«, v čevljarni Kosič in zvečer pred prireditvijo pri vходу.

ROMANJE V LURD priredi beneški odsek UNITALSI, in sicer od 13. do 20. julija. Vpisnina in potnina je za bolnike 25 tisoč, za osebe vijoličnega vlakla 32.500.

Za zdrave romarje, ki bodo potovali s posebnim vlakom, so predvidene tri kategorije: 1. kat., stroški 36 tisoč; 2. 32 tisoč; 3. 28 tisoč. Potuje se ali s skupnim ali z osebnim potnim listom. Pri znesku za vijolični vlak je všteta hrana po poti in v Lurdu; pri vlakcu za zdrave pa hrana po poti ni všteta in mora poskrbeti zanjo vsakdo sam. Pač pa je všteta hrana in prenočevanje v Lurdu. Vpisovanje se zaključuje dne 31. maja. Vpišete se lahko Goričani pri tajništvu UNITALSI, Corte S. Ilario 7, Gorica (pred stolnico); v Trstu pa pri tržaškem tajništvu UNITALSI. Vlakki odpotujejo iz Trsta preko Gorice in se vrnejo prav tako preko Gorice v Trst. — Optanti in tuji državljani morajo imeti osebno potno dovoljenje.

BREZPOSELNI, ki so vpisani v sezname namestitvenega urada, se lahko vpišejo v usposobljenostni tečaj za brezposelne delavce, ki se bo v kratkem začel v Gorici. Tečajniki bodo dobili po 200 lir dnevno, tisti, ki nimajo nobene brezposelne podpore, pa 300. Kdor ima družino, bo dobil še za vsakega člana 60 lir. Kdor bo izdelal tečaj, bo dobil izpričevalo o kvalifikaciji in 3000 lir nagrade. Prošnje je treba čimprej vložiti na uradu za delo v Gorici in sicer na navadnem papirju.

NA BINKOSTNI PONEDELJEK zvečer ob 8.30 bodo gostovali v dvorani Brezmadežna v Gorici koroški pevci in igralci z zelo pestrim sporedom. Podroben program objavimo prihodnjč.

ZA BINKOSTNE PRAZNIKE bodo obiskali koroški Slovenci tudi Tržčane. Igrali bodo Marijin misterij »Brezmadežna«, s katerim so imeli igralci lepe uspehe že v Avstriji. Opozarjamo že sedaj na to prireditev in prosimo, da bi na binokostno nedeljo popoldne opustile katoliške organizacije druge prireditve.

DAROVI ZA SLOVENSKO ALOJZIJEVISCE: Gdč. Gabrijela Mikulus 3000; N. N. družbenica iz Gorice 2 q drvi. *Šrna hvala! Bog povrni obema!*

ZA SLOVENSKO SIROTIŠČE povodom zlate maše pred. msgr. Alojzija Novaka: Karol Črniogoj 1000; Anton Črniogoj 1000; N. N. 500 lir.